

ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΧΟΡΟΣ

Ο σύγχρονος χορός προέκυψε ως μία μορφή «επανάστασης» ενάντια στις αυστηρές αρχές του μπαλέτου στις αρχές του 20^{ου} αιώνα. Επικεντρώνεται στην προσωπική ερμηνεία του χορευτή και όχι σε βήματα με συγκεκριμένη δομή όπως συμβαίνει στο μπαλέτο. Οι χορευτές του σύγχρονου απορρίπτουν τους περιορισμούς που επιβάλει το κλασσικό μπαλέτο και, αντίθετα, ευνοούν κινήσεις που απορρέουν από τα εσωτερικά τους συναισθήματα. Ο σύγχρονος χορός εναντιώνεται στην αυστηρά δομημένη τεχνική και στην στολή και τα παπούτσια μπαλέτου, γι' αυτό και οι χορευτές αυτού του στιλ εκτελούν κινήσεις με μακριά πέτρη ελευθερία, ρούχα που τους εκφράζουν και συχνά χωρίς παπούτσια.

Χαρακτηριστικά σύγχρονου χορού

- Βασικά χαρακτηριστικά του χορού είναι η ελευθερία και η έντονη εκφραστικότητα που χαρακτηρίζει τις κινήσεις των χορευτών. Κάθε χορευτής σχεδιάζει ο ίδιος τις χορογραφίες του και συχνά επινοεί βήματα τα οποία χρησιμοποιεί στις ρουτίνες του.
- Ένα εξίσου σημαντικό χαρακτηριστικό του μοντέρνου, που τον διαφοροποιεί από το μπαλέτο, είναι η σκόπιμη χρήση της βαρύτητας. Σε αντίθεση με τους χορευτές του μπαλέτου που προσπαθούν να φαίνονται διαρκώς άνετοι και ελαφριοί πάνω στις μύτες των ποδιών τους, οι χορευτές του σύγχρονου χρησιμοποιούν το βάρος του σώματός τους για να ενισχύσουν τις κινήσεις τους, και οι χορογραφίες τους συχνά περιλαμβάνουν «πτώσεις» στο έδαφος και φιγούρες στο πάτωμα.
- Οι χορευτές του σύγχρονου χρησιμοποιούν τον χορό ως μέσο έκφρασης των προσωπικών τους συναισθημάτων. Συνήθως, πριν ξεκινήσουν την χορογράφηση μιας ρουτίνας, αποφασίζουν τι είδους συναισθήματα θέλουν να μεταδώσουν στο κοινό, επιλέγοντας θέματα που τους εκφράζουν περισσότερο, όπως ο έρωτας ή η αποτυχία κλπ.
- Ο χορευτής επιλέγει ρούχα που ταιριάζουν καλύτερα στο θέμα που παρουσιάζει. Αναλόγως θα γίνει και η επιλογή της μουσικής, ή μπορεί και να μην υπάρχει μουσική συνοδεία.
- Για τους χορευτές του σύγχρονου, ο χορός είναι μια εκδήλωση έκφρασης και δεν υπάρχει συναίσθημα που δεν μπορεί να εκφραστεί μέσα από τον χορό. Ο χορός μπορεί να εκφράσει την χαρά, την ευτυχία, την λύπη, την οργή, το πάθος, την απογοήτευση, και κάθε έκφανση της ζωής του ανθρώπου.
- Ο σύγχρονος χορός επιτρέπει στους χορευτές να κινούνται ελεύθερα, χωρίς να θέτει κανόνες και περιορισμούς, γι' αυτό και αποτελεί την απόλυτα ελεύθερη έκφραση κάθε χορευτή.

Η σύγχρονη χορεύτρια Martha Graham

Η Martha Graham θεωρείται μια από τις σημαντικότερες πρωτοπόρους του αμερικανικού σύγχρονου χορού. Για να εκφράσει τα συναισθήματα του ανθρώπου ανέπτυξε τη δική της γλώσσα της κίνησης. Δημιούργησε μια νέα τεχνική χορού παρόμοια με το κλασικό μπαλέτο αλλά με αρκετές διαφορές. Έχει επικεντρωθεί σε μεγάλο βαθμό στις βασικές κινήσεις του ανθρώπου με επίκεντρο τις κινήσεις της συρρίκνωσης και της απελευθέρωσης. Οι κινήσεις της Graham ήταν πιο απότομες και ακανόνιστες. Ο χορός της είχε σκοπό να εκφράσει να ανθρώπινα συναισθήματα μέσω της κίνησης. Το γενναίο όραμα της Graham για το σύγχρονο χορό έχει κερδίσει πολλά βραβεία και τιμητικές διακρίσεις.

Η Βιογραφία της Martha Graham

Η Μάρθα Γκράχαμ γεννήθηκε κοντά στο Πίτσμπεργκ της Πενσυλβάνια το 1894. Σπούδασε στη σχολή χορού και σχετικών τεχνών Ντένισον, μέχρι το 1923. Μετά την αποφοίτησή της άρχισε να αναζητά την αποτύπωση του εσωτερικού κόσμου μέσω των κινήσεων, εγκαταλείποντας τις απαλές κινήσεις του μπαλέτου.

Μετακινήθηκε στη Νέα Υόρκη και το 1926 ίδρυσε τη δικιά της ομάδα, η οποία είναι η παλαιότερη χορευτική ομάδα στην Αμερική. Το 1929 παρουσίασε την παράσταση *Ερετικός* και το 1931 παρουσίασε την παράσταση *Πρωτόγονα Μυστήρια*, το οποίο κέρδισε την προσοχή του κοινού και των κριτικών. Το 1936 δημιούργησε το *Χρονικό*, το οποίο παρουσίαζε το Κραχ της Γουόλ Στριτ του 1929, την Οικονομική ύφεση και τον Ισπανικό Εμφύλιο. Την ίδια χρονιά, αρνήθηκε την πρόσκληση του Χίτλερ να χορέψει στο Διεθνές Φεστιβάλ Τεχνών, το οποίο λάμβανε χώρα παράλληλα με τους Ολυμπιακούς Αγώνες του Βερολίνου. Το 1938 χόρεψε στον Λευκό Οίκο, καθιστώντας την την πρώτη χορεύτρια που προσκλήθηκε να δώσει παράσταση εκεί. Το 1944 η Μάρθα Γκράχαμ παρουσίασε την *Άνοιξη στα Απαλάχια*, το 1946 το *Σκοτεινό Λιβάδι*, εμπνευσμένο από τις αρχαίες ιεροτελεστίες, και το 1948 τα *Παιχνίδια των Αγγέλων*. Ανάμεσα στα πολλά θέματα από τα οποία η Γκράχαμ αντλούσε τη θεματολογία για τη δουλειά της, δύο φαίνεται ότι της ήταν πιο προσφιλή, η Αμερικανική και Ελληνική Μυθολογία. Παρουσίασε έργα με πρωταγωνίστριες τις Μήδεια, Ιοκάστη, Άλκηστη, Φαίδρα και Αριάδνη. Το 1958 παρουσίασε την παράσταση *Κλυταιμνήστρα*. Η παράσταση αυτή θεωρείται το αριστούργημά της, ενώ γνώρισε και σημαντική επιτυχία και μάλιστα παρουσιάστηκε περιορισμένα στο Μπρόντγουεϊ. Πρόκειται για ένα μπαλέτο μεγάλης κλίμακας και η μόνη μεγάλου μεγέθους παράσταση της Γκράχαμ. Το ρόλο της Κλυταιμνήστρας ενσάρκωσε η ίδια η Γκράχαμ. Το μπαλέτο χαρακτηρίστηκε θεωρείται αριστούργημα του αμερικανικού μοντερνισμού του 20ού αιώνα. Η Γκράχαμ ήταν διστακτική όσον αφορά την καταγραφή των χορών, καθώς πίστευε ότι οι ζωντανές παραστάσεις πρέπει να υπάρχουν μόνο στη σκηνή, όπως βιώνονται, με ελάχιστες αξιοσημείωτες εξαιρέσεις. Η Μάρθα Γκράχαμ συνέχισε να χορεύει στη σκηνή μέχρι το 1970, σε ηλικία 74 ετών. Συνέχισε να διδάσκει και συνθέτει χορογραφίες, παρουσιάζοντας ακόμη 10 παραστάσεις, η τελευταία το 1990. Το 1991, λίγο πριν αποβιώσει σε ηλικία 96 ετών, είχε ολοκληρώσει ένα σχεδιάγραμμα της αυτοβιογραφίας της. Η αυτοβιογραφία της με τίτλο *Blood Memory*, η οποία κυκλοφόρησε το φθινόπωρο του 1991.

Η επιρροή της Martha Graham

Η Γκράχαμ μερικές φορές αναφέρεται ως «Πικάσο του Χορού» καθώς η σημασία και επιρροή στο μοντέρνο χορό θεωρείται αντίστοιχη του Πάμπλο Πικάσο στις οπτικές τέχνες. Επίσης έχει συγκριθεί με την επιρροή που είχε ο Ίγκορ Στραβίνσκι στη μουσική και ο Φρανκ Λόιντ Ράιτ στην αρχιτεκτονική. Η τεχνική της Γκράχαμ περιελάμβανε την εισαγωγή της ιδέας της συστολής και απελευθέρωσης στο μοντέρνο χορό, εμπνευσμένη από τη στυλιζαρισμένη αντίληψη της αναπνοής. Συχνά λέγεται ότι έφερε το χορό στον 20ό αιώνα. Εξαπλίας της δουλειάς των βοηθών της όπως, οι Λίντα Χοντς, Περλ Λανγκ, Ντιάν Γκρέι, Γιούρικο και άλλοι, η τεχνική της Γκράχαμ διατηρείται. Έχουν καταγράψει συνεντεύξεις της Γκράχαμ όπου περιγράφει την τεχνική της καθώς και βίντεο από τις παραστάσεις της. Δημιούργησε ένα νέο κίνημα που έφερε την επανασταση στον χορευτικό κόσμο και δημιούργησε αυτέρους σήμερα είναι γνωστό ως μοντέρνο χορός, και αποτελεί αντικείμενο μελέτης και έμπνευσης από χορογράφους και χορευτές.

Martha Graham-«lamentation»

Ο «θρήνος» έκανε πρεμιέρα στη Νέα Υόρκη στις 8 Ιανουαρίου 1930, στο θέατρο Maxine Elliot, σε μουσική του Ούγγρου σύνθετη Zoltan Kodaly. Ο χορός εκτελείται σχεδόν εξ ολοκλήρου από καθιστή θέση, με τον χορευτή να περικλείεται σε ένα σωληνάκι από μωβ φανέλα. Οι εντάσεις που σχηματίζονται από το σώμα του χορευτή δημιουργούν ένα κινούμενο γλυπτό, ένα πορτρέτο που παρουσιάζει την ίδια την ουσία της θλίψης. Η μορφή σε αυτόν τον χορό δεν είναι ούτε άνθρωπος ούτε ζώο, ούτε αρσενικό, ούτε θηλυκό: είναι η ίδια η θλίψη.

Σύμφωνα με την Martha Graham, μετά από μια παράσταση του έργου, επισκέφτηκε μια γυναίκα στο ακροατήριο που είχε δει πρόσφατα το παιδί της να σκοτώνεται σε ατύχημα. Βλέποντας τον «θρήνο» της επέτρεψε να θρηνήσει, καθώς συνειδητοποίησε ότι «η θλίψη ήταν ένα αξιοπρεπές και έγκυρο συναίσθημα και θα μπορούσα να το παραδώσω χωρίς ντροπή.»

<https://www.youtube.com/watch?v=kIF8Ob8bRSE>

ΠΕΓΚΥ 05/05/2020